23 25600

bagob.dafacs

მიიღება თ ფ ი ლ ი ს შ ი: ເდოოების . რე.

ຽະຕັ້ງຢັງ ຢູ່ເປັນສູງຜົງຈີຫະ ຢັງຢ່ຽງຽດ ະຊຸດັ່ງບົດຫຼັງນີ້-ຊະ ຽະຢີສຽ ປະຊຸນົດເລີ່ອີດຫມ່າສູງໂດຫຼາວະ:

Въ Тифлисъ. Въ контору редакции газеты ВРЕМЯ», при типографии Г. Церетели.

გამოდის კვირაში ერთხელ, პარასკეობით.

208200 n fu Bu mu sen lomozenmogymm \$ 3 Figura Fico diman

1873

30633680:

საქართველო: კიდეგალაზნის არხებზე, -- წვრილი ამბები. -- ოდ როების აკორ-ດິງປະສາດ ເຊິ່ງ 6 ເລະ ຮັ້ງ 5 ເມື່ອງ 6 ເລີ້ອງ 6 ເລ คึกง -- พฤษีฎรถตุรชิ -- («ตุศิกฎชิ.» เกลี่ตั้งไปรี.), -- ไปรอร-Bibggon. - 163.603, - 6 5 8 : 6 a soa: dadamg. ნიკოვის საქმე. - ნ ა რე გი. --

აე დ ფ ლ ღ ი : - ხედილი ვეფეფეუ დდიდამ -დ. გარეგნელისა.

საქართველო

Joggs 1038606 1683383

ვინც ამ უკანასკნელს დროში ჩეენს საზოგადო ცხოვრებას დაკვირეებია, ადვილათ შენიშნავდა, რომ დროთა ცვლილებამ ცოტა არ იყოს ჩევნს უმოძრავს ცხოერებაზე და კიდევ უფრო უმოძრავ ტვინზე თავის ზედმოქმედება იქონია. ამ უკანასკნელ დროებამდი თქვენ ისეთს ქართეელს ვერ შეხვდებო. დით, რომელსაც შეძლებოდა იმის გაგება, რომ იმის ეხლანდელი ცხოვრება ნამდვილი კაცური ცხოვრება არ არის, რომ იმის

3gmzempo

წერილი პეტერბურდიდამ

ეხლანდელმა მეურნეობამ, იმის უმოქმედობამ და მუდამ არხეანათ ყოფნამ—დიდი ხანია მოჭამა თავის წუთის სოფელი; ვერ გაიგებდა, თუ სხვა რამე საქმისთვის შეეძლო ხელის მოკიდება და სხვანაირათ ეცხოვრა. ეხლა კი ჩვენში თან-და-თან ისმის უკმაყო. ფილება ძველებურ ცხოვრების წესზე, ძველებურ მამა-პაპეულ მეურნეობაზე და აქა-იქ სჩანს ხელის განძრევის სურვილი, რომ ეს შევიწროებული ცხოვრების წესი შესცვალონ

და დადგნენ იმავე გზაზე, რომელზედაც სხვა უფრო დაწინაურებული ხალხები დგანან და რომელზედაც, უეჭველია, ერთ დროს ჩვენც უნდა დაედგეთ.

ამ სიტყვების დასამტკიცებელათ, ჩვენ რამდენიმე მაგალითის მოყვანა შეგვიძლია, მაგრამ დღეს მხოლოთ ორს მოვიყვანთ: საადგილ-მამულო ბანკის გამართეაზე მეცადინეობას და ალაზნიდამ არხების გაყვანას. პირველ ამათგანზე ჩვენს გაზეთში რამდენჯერმე ყო. ფილა ლაპარაკი და ამიტომ დღეს ამაზე არას ეიტყეით. ეხლა მხოლოთ ალაზნიდამ არხების გაყვანაზე ვიტყვით კიდევ რამდენსამე სიტ-3306.

თუმცა ამ წლის დოოებისა მეათე ნომეო-

ეს ჭეშმარიტება გამოსთქვა უფალმა შემდეგი სიტყეებით: «შეიყვარე მოყვასი შენი, ვი თარცა თავი შენი».

ახლა ეკითხოთ ჩვენს თავს, განაგრძობს

ში დაბეჭდილი იყო შემოკლებული პროექტი იმაზე, თუ როგორ უნდა შესდგეს ამ საქმისათვის აქციონური საზოგადოება და რა უფლება და მოვალეობა ექნება ამ საზოგადოე--აგომას იცაოანალ ლინელიოვშად წაოგან ,სან დოთ ამ საგანზე და განსაკუთრებით ზემოხსენებულ პროექტზე დღესაც შეუძლებელია ჩეენთვის, რადგან ამ საქმის მოთავენი ჩვეულეპრივის სიჩუმით მოკმედებენ და არც ის ვიცით, ამ პროექტს აქეს რამე მნიშენელობა ony sho.

მაგრამ, როგორ მდგომარეობაშიაც უნდა იყოს ეს საქმე, ჩვენ მაინცა და მაინც უნდა ვსთქვათ, რომ: 1) რადგანაც არხის გაყვანას დიდი თავნი მოუნდება, ამის გამო კამპანიის შედგენა აუცილებელად საჭიროა; 2) მოთავენი, ანუ კამპანიის შემადგენელნი უსათუოთ ქართველები უნდა იყვნენ; აუცილებელად ჩამოერიონ ამ საქმეში, რომელთაც მხოლოთ თავის ჯიბე ექნებათ მხედეელობაში და ამისთვის საზოგადო სიკეთისა და კეთილდღეობის ფეხ ქვეშ გაქელვა არაფრათ არ მიაჩნიათ,და 3) იმისათვის რომ ამ კამპანიაში ქართველები ბლომათ ჩაერიენენ და ჰქონდესთ შეძ.

მხოლოდ მაშინ, როცა ყოველი წევრი რომლისამე საზოგადოებისა, ოჯახისა ანუხალbols jasymanomos osgob dogradshandols, homცა მის უფლებას და ცხოვრებას არავინ ავიწ-

ლება მონ წილეობის მიღებისა, აუცილებე_ ლად საჭიროა, რომ აქციები იაფი ფასისა oyab.

ამას გარდა ზემოხსნებულ პროექტის თაობაზედ არ შეგვიძლია არა ესთქვათ, რომ ვასში ბერი რამ წინასწარ თქმულია. მაგალითად: მერეედი შემოსაელის აღება იმ მიწებიდამ, რომელნიც არხებმა უნდა მორწყას, ხანგრძლიობა აქციონური საზოგადოებია არსებობისა, ფულის გაყოფა და სხ ჯერ უ5და შევიტყოთ, რამოდენა ხარჯი მოუნდება არხსა, რამდენს წელიწადს გაკეთდება, რამოდენა ადგილს მორწყავს და მხოლოთ მაშინ შევიძლებთ კარგათ გაგებას: მერვედი უნდა იქნეს საზოგადოების შემოსავალი, თუ მეტ* ნაკლები. ჩვენ დიდის სიამოვნებით ამოვიკითხეთ პროექტში ის მუხლი, რომლის ძალითაც წმინდა შემოსაელიდამ რამოდენიმე საჭიროა, ვეცადოთ, ისეთი მონაწილენი არ სარგებელი უნდა დაინიშნოს კახეთში სამეურნეო შკოლის გასახსნელად.

> თუ კამპანიის შემადგენელთა ეს ზემოხსენებული პირობანი მიიღეს მხედველობაში, თუ ຫລາດບ ບລາງຫລາດ ບລາດຊາວ ແກ້ ລາຍ ເລີ້ອງ ເອີ້າ ເອີ კეთების დროს, ხალხის სარგეპლობაც არ დაივიწყეს, მაშინ ჩვენ ეხლავე დარწმუნებით

> იმ უსინიდისოთ და ცოდვილად მოგებული სიმდიდრით, რომელიც სხვის ოფლით შეუd 3603.

რა დიდი ცოდვილი და დამნაშავე უნდა

Nº 12

8583 onab asba:

23 25600

	zsz Uszboon.				გაუგ ⁶ ავ.	
ganali Fraks	-	6	8.	358.	5	as6. 353.
6stazonob Ferols					1	» 50
Bedab orgalis		1	D	75	1	» 50
ງສັຫລ ີບ ຫຽລີໃຮ		D	D	60	) »	» 50
Bress Condenis	-	D	Q	12	2	» 10

358. და sbe-doszanejdam-sber by 1/4 358.

poper alfango - Allaolyo as gav. ნები-ბლინების თეორია-ადვოკატები და בי ז. ז. מזהנותבילטע והספטותב עליტიებს შუა. კაცი და კაცობრიობა.

რასაკვირველია, თქვენც იცით, რომ აქ ახლა უბრალო ხალხისათვის ლექციებს კითხულობენ. ამ ლექციებში უმთავრესი ადგილი უჭირავს საღმრთო წერილს. წასრულს კვირაში მოძღვარმა ნ. წაიკითხა ქრისტეს ამაღლებაზე. ჩემის აზრით, უადგილო არ იქნება, შემოკლებით მოეიყეანო ნიმუშათ ეს სიტყეა პატიე-ცემული მქადაგებელისა. ქრისტე ამაღლდა, სთქვა მოძღვარმა, და დაგვიტოვა ჩვენ თავისი სწავლა და კანონები, რომელმაც უნდა აღამაღლოს კაცის სული, გული, ზნეობა და გონება; რომელმაც უნდა გამოიყვანოს მთელი კაცობრიობა სიბნელის და ცხოველურის ცხოვრებიდგან და რომელმაც უნდა დასთესოს ხალხში ძმური გრძნობა და სიყვარული.

ქრისტემ გეიბრძანა, რომ ჩვენ ყველანი ღეთის შეილნი ეართ, მაშასადამე ყეელანი მშები უნდა კიყოთ და მეტ-ნაკლებ უფლებას არ უნდა ვაძლევდეთ ჩვენ როგორც ხვენს თავს, აგრეთვე სხვასაც ცხოვრებაში. ლის ბეჭდვა ცოტათი დავაგვიანეთ.

პატივცემული მოძღვარი, როგორ უნდა გეესმოდეს ჩვენ ეს მოძღერება უფლისა! ამის განსამარტებელად ჩეკნ პირველად უნcs განვიხილოთ მეორე ნახევარი ამ მოdღერებისა: «შეიყვარე მოყვასი შენი ვითარცა თავი შენი».

რაში მდგომარეობს თავის შეყეარება? თავ-და-პირველად კაცის ბუნებაში არის გრძნოдо თავის დоცვისо (чувство самосохраненія) ანუ სიცოცხლის სიყვარული. ეს გრძნობა არ აძინებს მას, რომ შიმშილით არ მოკედეს; იგიეე გრძნობა ეუბნება კაცს: «ფრთხილათ იყაეი, თორემ რამე ფათერაკს გადაეკიდები.» — ამ გრძნობამ შეყარა ცალკე პირები ერთს საზოგადოებაში და ერთს ხალხის ცხოერებაში, ერთს ოჯახში, რადგანაც ბევრი უფრო იოლად აიცილებს თავიდამ სხვა და სხვა ფათერაკებს, ერთმანეთის შემწეობით, ვიდრე ერთი, კენტი კაცი. მაშასადამე თავის სიყეარული გამოიხატება იმაში, რომ კაცი სცლილობს ყოვლის ღონის-ძიებით დაიცვას სიცოცხლე სანამდის შეიუძლია, ამისათვის ის მუშაობს, ცხოვრებს ოჯახში, საზოგადოებაში და ხალხში. აქიდამ ცხადია, რომ ყოველი კაცისათვის იმოდენათვე ძვირფასი უნდა იკოს თავის მოძმეს სიცოცხლე, როგორც თა-3000.

როებს და არ აბრკოლებს, მხოლოდ მაშინ กุรีการงาน การการงาน การการการงาน การการงาน დოებაში და მაშასადამე მხოლოდ მაშინ შეიძ. ლება წავიდეს ნათლად და მსუბუქათ მისი სიცოცხლე კიდეც ამისათეის გეიბრძანა უფალმა, რომ «შევიყვაროთ მოძმენი ჩვენნი, ვითარცა თავნი ჩვენნი».

აქიდამ ჩვენ ეხედავთო, ამბოაბს მოძღვარი, რომ, ძმურს სიყვარულს თხოულობს როგორც ღვთაებრივი, აგრეთვე ცხოვრებისა და ბუნე-200 305000013.

ცხადი საქმეა, თუ რისათვის უნდა ვცდილოპდეთ ჩვენ ჩვენი მოძმეებისათვის, როგორც ჩვენი თავისათვის.

ამ მოძღერების აღმასრულებელს აძლევს უფალი ორს დიდს ნუგეშს: პირველად შვებას ამ ქვეყანაში და განსეენებას საიქიოს.

ვასრულებთ თუ არა მ მოძღერებას? შეიძლება ერთი სიტყვით უპასუხოთ ამ კითხვას: არა.

ყოველი ჩვენგანი ფიქრობს მარტოკა თავის თავზე, და ამისგამო ავიწყდებოდა მას ყოველგეარი ჭეშმარიტება და იმით დგება ცხოველურ ხარისხზე. არა თუ ეხმარება თაეის მოძმეს და ხელს უწყობს, არამედ უდარაჯებსდა ყურს უგდებს, რომ მძინარე ნახოს და გაცარცოს, რომ ფხიზელს გამოსტყუოს და წააგლიჯოს ლუკმა-პური; რომ მოძმე მონათ აქციოს და სხვა ქვეყნის მხეცები, და უხელ-ფეხო

იყვნენ ღეთისა და ქვეყნის წინაშე ის პირები, რომელნიც ივიწყებენ ჭეშმარიტებას და სცდილობენ მოძმეების დამონებას. შემწეობის ნაცვლად, უმძიმებენ სიცოცხლეს ადა= 203561

ango omm, mayo gu somgan osnalobyრეპენ ღეთის რისხვას და საკადრის სარჯელს, hongonhy looganh, szhogogy sjoy. gb ohn Brachl sh shot. son5.

ასე ასრულებს თავის მოძღერებას პატივandymon andonsoma.

so charl and sough ogios hold good good და ერთმა მათგანმა სთქვა:

- അിറ്റന്നെ ശാമുന്നുവാ ധാരാനതാനം, რომ კეარტლის ბრძანებას უფრო პატიეს სკვმენ, ვიდრე შენსას. რატომ არ დაიქკევა 3394050.

Значить, таперича, Иванъ Петровичь, все отъ Бога, значить, исходить; дотуда дотова, გადაიწერეს პირჯეარი და დაღონებული შინისაკენ წავიდნენ.

ეხლა აქაურ ; ყველიერზედაც მოჭიწერო trandg.

მახსოეს, რომ შარშანდელი «დროების» კორესპონდენტი იწერებოდა აქაური ბალაგანების ამბავს, სადაც უნახავს მრავალი სხვა 2

შეგვიძლია ესთქეათ, რომ ეს მოთავენი ბეერ სიკეთეს შესძენენ კახეთს და იმათი ღვაწლი დაუვიწყარი დარჩება ხალხისაგან და მთელი საზოგადოების თანაგრძნობასაც დაიმსახურებენ

V. J.

დამშეული ქიზიყელების შესაწევნელად, «დროების» რედაქციას კიდევ მოუვიდა სომხურიგაზეთის «მელუ აიასტანის» რედაქციისა-Bob om hangon as 6 non, ashashing obshლოვისაგანერთითუმანი, თ. გიორგი რევაზის-ძის ერისთავისაგან - 25 მან. და ვლაკაეკაზიდამ - 84 მან. და ორი აბაზი, (ამათი სია შემდეგ ნომერში დაიბეჭდება). სულ «დრო. ების» რედაქციაში დამშეული ქიზიყელები. სათვის თავიდამეე შეიკრიბა ორას სამო. Un მანეთი და ორი აბაზი, რომელიც რედაქციამ თფილისის გუბერნსის წინამძღოლს თ. რევაზ ანდრონიკოვს, გადასცა.

მდედლის მანსვეტოკისაგან ძივიღეთ ერთი თუძა. ნიო. ეს შეცდომით მოგეიკიდა: მანსკეტოკის მაგიერათ ამდვდელი შეტრე კონჩუევი. უნდა იგული-სსმოთ, რადგან იმისაგან მოგვიგიდა ეს შესაწირავი.

ჩვენ გავიგონეთ, რომ ჩვენი მთავრობა ათასი თუმნის მიცემას აპირებსო დამშეული სიღნაღის უეზდის მცხოვრებლებისათვის. ეს ამბავი მეტად სასიამოვნოა. ამას გარდა იმ კონცერტიდამ, რომელიც გასულ კეირაში იყო აქაურს მუზიკალურს საზოგადოებაში, შემოსულა ოთხმოცი თუმანი, ერთი მანეთი, ოთხი აბაზი და ექესი კაპეიკი (801 მან. 86 კაპ). მაშასადამე დამშეული სიღნალის უეზდის მცხოვრებთ თითქმის ათას ასი თუმანი ექნებათ დასარიგებელი და ამ ფულებით, ყველა დამშეული თუ არა, მცირედი ნაწილი მაინც მოიბრუნებს სულს. სასურველია მხოლოთ, ეს ფულები ან იმით ნაყადი ფქვილი ნამდეილ დამშეულებს ჩაუვარდეს ხელ-· ....

კაცი, რომელიც ცეკვავდაო. უ. კორრესპონდენტი იწერებოდა ყველა ამეებზე, როგორც საოცარ და გასაკეირეელ ამბებზე.

იქნება კიდეც საარაკო იყოს ყველა ესენი სხვისთვის და სხვაგან, მაგრამ ჩვენთვის არა მგონია, რადგანაც ჩვენ ყოველ დღე ეხედაეთ როგორც გარეგანს, აგრეთვე შინაურ მხეცემსაც, რქოსანსაც და ურქოსაც, ეშვოსანს და უკბილოსაც. რაც შეეხება უხელფეხო კაცს, არც ეს გაგეაკეირეებდა, რადგანაც ჩეენში არათუ უხელფეხო კაცები ცეკვავენ, არამედ ბევრი უთავონიც გადადიან მალაყს, განსაკუთრებით ლიტერატურულს ასპარესზე

«თერგის უწეებებში» სწერენ, რომ პირკელი იანვრიდამ ვლადიკავკაზის ტინოგრიფიის ასოსამწყობლებს შეუდგენიათ საზოგადოება და თავისათვის ცალკე პატარა პანკის გამართვას აპირებე ნო. ამ პანკის დანიშნულება ის იქნება, რომ გაჭი-ຂອງປີດປ ອຸດສາຍ ອະງຸບໍ່ປີຮັດສາຍ ຫາຊຸດປ ຊຶ່ງລູດົດອະ ອຸຣ ວີງ მდგომ, თუ საქმე კარგათ წავიდა, ქაღალდსა და სხვა ტიპოგრაფიის მასალებს დაიბარებს და ამ საგნებით კაჭრობას გამართვენ.

სემოსსენებულიკე გაზეთი გკაცნობებს ერთს მლიერ სასიამოვნო ამბავს: იქაურს ტიპოგრაფი-აში ამ ჟამად ორი ქალი მუშაობს თურმე ასოსამწეობლებად, ერთი ქმრიანი და მეორე გაუთხოვარი. გაზეთი ამპობს, რომ ამ ქალებმა ძალიან down as stars and ill based of the second გულსმოდგინეთაც მუშაობენო. მუშა-კაცებიც ფრდილოპიანათ ეპუროპიან იმათა და, თუ დასჭი-ອອງວີເຫ, ເອງຊ ງ ບໍລິເອງວີດເຣິດ.

«omm-jonl» zm-mmjuzm-bogbizns

บรรธฏขาออรงอี, อิงต์อาบ 10-6.

მე მსურს აგიწეროთ დღეს ერთი ისეთი ჩვენებური ჩვეულება, რომელსაც საზოგადოთ ჩვენს მდგომარეობაზე დიდი გავლენა აქეს. მე ეამბობ სვანეთში ცოლის ყიდვის თაობა-89.

ვთქვათ, ერთს სვანს დაებადა ქალი და ამ დროსვე მეორეს ჰყაეს ვაჟი ცოლ-დაუნი შნავი. ვაჟის მამა, სანამდი მონათვლენ ქალს, წაიღებს ჩვარში გახვეულს ტყვიასა და შე.. ბამს ქალის აკვანს იმ განზრახვით, რომ უკეთუ წამართვა ვინმემ ვაჟის საცოლო და ან ქალის პატრონმა არ მომცა, მაშინ უსათუოდ ამ ტყვიით მოვკლა ჩემი დამღუპველიო. რო-(ა ქალი ზრდას დაიწყებს, სიძე მიუყვანს ერთ კარგ ხარს, რომელიც უნდა იყოს იმის ფასი, რაც ქალს მოუნდება გათხოვებამდი. რო. ცა ქალი ათი-თორმეტი წლის შეიქნება და კარგი გამოვიდა, სიძე შორე-ახლო ყურს უგ დებს-არავინ მომტაცოსო, და თუ კი ზაბუნი გამოვიდა, საქმრო მაშინათვე მიატოვებს ამ თავის საცოლოსა და სხვას შეირთავს. მა გრამ ამ შემთხვევაში ის უნდა ელოდეს უსათუოდ სიკედილს თავის პირველი საცოლოს

ცისათვის; მაშასადამე, თუ კაცი გაძლა ბლი ნებით, მაშინ მას კუჭი უმძიმდებაო, რისგამო სისხლის მოძრაობაც ცუდათ მიდის ამ დროს და აქედამ ტვინიც კარგავს ფხიზლობასო. ამ ნაირათ ცხადია, თუ რისათვის ხშირდება ყველიერში დამნაშაობაო.

რადგანაც ყოველი გეარი მოძრაობა, ამ-

პატრონისაგან, რადგანაც ქალის მიტოვება მშობლებს ძრიელ სირცხეილათ მიაჩნიათ. მისცეს ქალის პატრონს ქალის ფასი, რომელიც გლეხისათვის 120 მანეთის საქონელია დაწესებული და რომელსაც ეძახიან ანაჭულა მს. აზნაური შვილმა კი 260 მანეთის საქონელი უნდა მისცეს. მშობლები ქალს ერთ წყვილ ტანისამოსის მეტს არარას გაატანენ, და ამიტომ ის მუდამ საწყლად რჩება, რადგან შემდგომაც ქმარს იმან უნდა ჩააცვას და არა ქმარმა ცოლს, როგორც სხვაგან റ്യറാნ.

თუ სასიძომ «ნაჭურლაში» დროზედ არ მისცა, ქალსაც არ მისცემენ. ჯეარის დაწერა მოხდება იმ ღამესვე რა დღესაც «ნაჭულა"მს» მისცემენ.

ჯვარის დაწერა უმეტეს ნაწილად სახლებში მოხდება ხოლმე და არა ეკკლესიებში; ამ დოოს ქალი დიდ პატიჟს ითხოვს და არ უნდა ჯეარის დაწერა: ის ხან ტახტს ქვეშ შეძერება და ხან კარში გავარდება და იმალება. მართლადაც ზოგიერთებს ძალიან მცირეწლოვანს დასწერენ ხოლმე ჯვარს. ჯეარის წერაზედ ორ კაცს უკავიათ ხელში სატევრე ბი და უქნევენ ცოლ-ქმარს; მათის აზრით, ამ დროს ეშმაკი მოეაო და რადგან სატევრებს უქნეეთ, ეეღარ მოეკარებაო; რამდენ ჯერაც მღედელი კეერექსს იტყეის, იმდენჯერ დაჰკრავენ ბეჭებზე.

ამ გვარი ჩვეულებისაგან ჩენში ძალიან ბევრი უბედურება ხდება. 1867 წელს, ერთს აზნაურიშვილს მამა მოუკედა, რომელსაც დარჩა შვილები პირველი ცოლიდგან; სხვათა შორის უფროსი შვილი დარჩა უცოლოთ და ცოტა ხანს შემდეგ, ამან დაიწერა ჯეარი თავის დედის-ნაცვალზე, რადგან ამას აქაურების ჩვეულება არ ეწინააღმდეგება. შემდეგ რამდენიმე ხანისა ამ კაცს მოუკედა თავის საშუალი ძმა, რომელსაც დარჩა ახალ ნათხოვარი ცოლი; მაშინ იმან მიატოვა თავისი

რადგანაც მართლ მსაჯულება აეათ მყოფს არჩენს და არა სჯის.»

ამაზე გაიღიმებენ მსაჯულები, გაიღიმებს ადეოკატიც და რასაკეირეელია, სტომაქ-დამძიმებული და ჯიბე-გამჩატებული კლიენ-0°C.

მაშ კუჭს ცილს სწამებენ, როცა იტყეიან მაზე ხოლმე «კუჭი კაცის მტერიაო,» «კუჭმა

მრისხანე მსაჯულებს ღიმილი მოჰგვარა.

თუმცა ჩვენშიაც აქვს ყველიერს დიდი პა-

ტივისცემა, მაგრამ, ვფიქრობდი: ჩვენში

ღმერთს არც ბლინები და არც ყინვა გაუ-

ჩენია, მაშ ამ ექიმის თეორიას ჩვენში მნიშვ-

ნელობა არ უნდა ჰქონდეს და არც ბლი-

ნებს აღეოკატებისათეის, როგორც აქ, მეთქი.

ში ვიყავი! ვაი თუ ადვოკატებმა ვერ ისარ-

გებლონ ბლინებით გამაძღარი კუჭებისაგან

თქო, მაგრამ პოეტის სიტყვებმა ჩქარა გამო-

მიყვანეს ასეთი მწუხარე მდგომარეობიდგან:

კოტრიალებს ლოგინზედ, ბედს, ჰსწეევლის

ღორის ქონითგამდება, მერე დეი-

600 650376530!

0806305

ყოლებოდა.

არ შევიძლიათ წარმოიდგინოთ, რა შიშ-

9U9=3ULI010130 Uოლი, ე. ი. დედის-ნაცვალი, და თავის რძალზე დაიწერა ჯეარი.

იმავე წელში ერთმა აზნაურმა წაართვა თავის მეზობელს ცოლი; და ამიტომ უწინდელი ქმარი მოკვლას შეპირდა აზნაურის შვილს, და მართლადაც ერთ საღამოს, როცა აზნაურისშვილი მარტო იყო, მიუხტა სახლში და დააძგერა გულში ორი ტყვიით გატენილი თოფი. გამარჯეებული წამოეიდა სახლში და შინაურებს ახარა მტრის დამარცხება. როცა ვისმესაგან მოკლულ კაცს დამარხავენ, მკვდრის პატრონები ოთხჯერ ან ხუთჯერ თოფს ისვრიან, რომლითაც შეატყობინებენ თავის მტერს, რომ შეუძლიანთ მათ მაგიერი გადახდა. როცა ის ზემოხსენებული კაცი დასამარხავათ წაასვენეს, მისმა მონათესავებმა ისროლეს თოფები. აზნაურის ძმა მარტოხელი פשאלט פש ששטשדה גטנחנו הארה, שיט ארש איטר კი არა, ბუზსაც ვერ მოკლავდა და ამიტომ რადგანაც იმას თავისი ძმის მკვლელის მოკვლა არ შეეძლო, თუმცა სისხლის ფასს აძლევდნენ, მაგრამ ის არ კადრულობდა და ამბობდა: უსათუოთ მე უნდა მოვკლაო. ერთ დღეს იმან დაპატიჟა ერთი თავისი ნაცნობი კაცი, რომელიც ძრიელ დაათრო და გაგზავნა თავის მტერთან, რომელიც ამ დროს მწყემსამდა საქონელს და ბუდიდგან ამოღებული თოფი ჯოხის მაგიერათ დაბჯენილი ჰქონდა. ამ დროს უცფათ მოხვდა მას ზურგში თოფი და იქვე წაიქცია და რადგანაც მკვლელი ახლოს იყო, წაქცეულმა კიდეე მოასწრო თოფი და დააძგერა იმასაც გულში და თავის მკვლელიც თანვე წაიყვანა.

აქედამ გაიგებთ თქვენ, თუ რამდენი კაცი იხოცება ამგეარ ჩეეულებით ჩეენ ს სეანეთში და რამდენი სიღარიბის და გასაქირის მიზეზი მიადგება საწყალ ღარიბ კაცს, რომელსაც არ შეუძლია, არამც თუ ცოლის ყიდვა, არამედ დღიურ ლუკმასაც ვერ პოუmadu ...

சூலக்ற ஒக்குருக்

გრესისტი, ვეცდები ბლინები შემოვილო ჩვენს საზოგადოებაში და მით დავიმსახურო სახელი უკვდავებისა!

ერთმა ჩემმა ნაცნობმა ადეოკატმა მომწერა: იჩვენი საზოგადოება საშინელი ზანტი რამ არის: თავის საკუთარი საქმისთვის ვერას გზით ორ ბისტსაც ვერ გამოამეტებინებ. ამის გამო მე ეხლა ადვოკატობას შეუდექი; იქნება ქვეყანა დააქციაო,» რადგანაც კუჭმა, და განამ გზით გამოესტყუო საზოგადოებას ფულესაკუთრებით დამძიმებულმა კუჭმა, ადეოკატს ბი და მერე მასვე მოვახმარო. როკა ნებით გული გაუხარა, კაცი დასჯას ააცილა და არ გაძლევენ, ხერხს უნდა მიმართო!» ამის შემდგომ, მითხარით, როგორ არ ვე-

ცადო ჩვენში ბლინების გავრცელებას?!

ბევრის გამოკვლევის და ფიქრის შემდეგ ნახა, რომ ამის მიზეზი ბლინები ყოფილან რას იტყვით ამაზე: ხომ საარაკო საქმე არ არის ამ ბლინებს ამბავი? დიახ შესანიშნავი ანдავია. აი, რას ამბობს უ. დოქტორი: ბლინები ძნელი მოსანელებელი არის კა-

ერთმა შესანიშნავმა ექიმმა შენიშნა, რომ ყველიერში უფრო ბეერი დამნაშაეეები გროვდებიან სასამართლოებში, ვიდრე სხვა დროს.

მართლა გითხრათ, აქ ცოტა ოდენი გაbomyohn bojag ohnob, komme okono oo oho მაშინ, ე. ი. შარშან, როკა კორრესპონდენტი იწერებოდა ამ ამბავს; ახლა, როცა ეს გიგიენური მნიშვნელობა ცოცვისა განმარტა ერთმა გამოჩენილმა ექიმმა.

იგივე კორესპონდექტი იწერებოდა, რომ აქ, პიტერში, ყინვაზე ცოცავენო მთელი ყველიერის და ზამთრის განმავალობაშიო, მოხუ-Un, yhda, gazon co famen. ad andhandal ავტორი გიგიენურ მნიშვნელობას აძლევდა.

> თვალებით, ანუ უსათვალოთ, მსაჯულების წინ და იტყვის ღრმა ფიქრის შემდეგ: იუფალნო მსაჯულნო! გთხოეთ განათავისუფლოთ ჩემი კლიენტი დასჯისაგან, რადდგანაც მას დამნაშაობის დროს სტომაქი დამძიმებული ქონდა ბლინებით, რისგამო სისხლის მოძრაობაც ქონდა აშლილი და რასაკეირეელია, ტვინიც ფხიზლად არ ექნე. ბოდა; ამისგამო გთხოეთ მოწყალენო ხელმწიფენო, განათავისუფლოთ ჩემი კლიენტი,

გამობრძანდება ფრაკოსანი ადეოკატი სა-

ტებს და «მნათობის კრიტიკოსებს. ახლა აღვოკატს შეუძლია ორის სიტყვით, განათავისუფლოს თავისი ყველიერის კლიენტი.

აი, ნახე, რა უთეალავი სარგებლობა მოუტანა ამ დოკტორის გამოკელევამ ადეოკა-

ამას შემდეგ კიდევ იტყვიან, რომ მეცნიეhgdob bohggdommado oh amogglom!

ბობს უ. დოკტორი, უადვილებს სტომაქს საჭმლის მონელებას, ამისათვის ცხადი უნდა იყოს ყოველი ლიბერალისათვის, თუ რა დიდი მნიშვნელობა უნდა ჰქონდეს ყინვაზე ცოცვას ყეელიერში საზოგადოების სიმრთელეზეო და ყოველი პატრიოტი უნდა სცდილობდეს, ხელი მოუმართოს ამ მარგებელ ხვეულებასო.

> es angre by by wir a by sali, ister est. dabjós. p საზოგადოთ ქონი, და განსაკუთრებით ღორის ქონი კუჭს ამძიმებს; მაშ ადეოკატებს

იქნება ჩვენი ადვოკატები ემდუროდნენ ასრულებენ, როგორც..... ჩვენებურ მუცლებს; თუ ასეა, გთხოვთ მაცნობოთ და მე, ვითარცა ლიბერალი და პრო-3ງ ງຕັ້ງສີ່ອງສີອຸດ, 17 ທາງ ບັງສີ່ ເຮຍ .

მწიფოში ამ ორგანის დანიშნულებას? კაცი ამ მხრით არა უშავთ რა! ხმას არ მკემს!! იქნება ისეთი მეცნიერები

აქ, ამ მოკლე დროში, ერთმა სწავლულმა წარმოადგინა უნიკერსიტეტში, ერთი ისტორიული თხზულება, სადაც ავტორი ამტკიცებს, რომ სახელმწიფო ისეთი სხეულია, როგორც კაცის გეამიო, ე. ი. მას აქვს ყოველი გვარი სხეულის ნაწილები: ხელი, ფეხი, თეაmo, John to Ubgs, honzahy joybon. dogრამ ჩემის აზრით, ეს მეცნიერი ცოტა ოდენათ შემცდარი უნდა იყოს, რადგანაც მე ვერსად ენახე ამ სახელმწიფოს სხეულში ერთი უ-

საჭიროესი ორგანოთაგანი, ურომლოთაცკაცს

ჯდომა არ ეცოდინებოდა, მაშასადამე არც

სკამები და არც სტოლები გეექნებოდა, მაშა

სადამე არც ასეთი ნიჭიერი მეცნიერი გვე-

ამისათვის ვკითხავ: ივინ ასრულებს სახელ-

გარეგნელი.

ՠუსეთი

ფეთში სწერდნენ იმის თაობაზე, რომ რუსეთის უნივერსიტეტების წესდებულება უნდა შეიცვალოსო; ამ ათი წლის განმავლობაში ბევრი ისეთი მუხლები აღმოჩნდა ძეელ წესდებულებაში, რომელსაც შეცელა აუცილებლად სჭირიაო. «რუსის უწყეპებიდამ» ვტყობილობთ, რომ მოსკოვის უნივერსიტეტის რჩეეას ამის თაობაზე რამდენჯერმე ჰქონია კრება, მოულაპარაკნია მაზე – თუ რა და რა ცვლილებები უნდა მოხდეს მოსკოვის უნივერსიტეტის წყობილობაში და თავის აზრი უმაღლეს მართებლობასთან წარუდგენია. სხეა და სხვა ცვლილებათა შორის, ერთს პეტერბურ ღის გაზეთში მოყვანილი იყო, რომ უნივერ სიტეტის სტუდენტებისათვის ისევ მუნდირი დაწესდებაო...

გაზეთის «ბირჟის» კორრესპონდენტი იწერება მოსკოვიდამ, რომ მოსკოვის უნივერსიტეტის დღესასწაულზე, სტუდენტების სასარგებლოდ, 30,000 მანეთი შეიკრიბაო. პირები, რომელთაც ეს ფულის მოკრება უთავებიათ, ცდილობენ ეხლა თურმე, რომ ამისთანა შემოსავალი ყოველ წლობით ექნეს მოსკოვის უნივერსიტეტს, რომ ამის შემწეობით აქაურ ღარიბ სტუდენტებს ხელი მოუმართოს.

პეტერბურღში და საზოგადოთ ყველა დიდ ქალაქებში, ამ დიდ-მარხვის განმავალობაში, თეატრების მაგიერათ, საზოგადო ლექციები და კონცერტები იმართება. გაზეთებში იწერებიან, რომ ამ ჟამად პეტერბურღის ზოგიერთი პროფესორები, ღარიბი სტუდენტების სასარგებლოდ, ლექციებს ჰკითხულობენო.

პეტერბურღის ქალაქის საგამგებოში ამას წინათ ყოფილა კრება პეტერბურღის და მოსკოვის ვაჭრებისა, რომელზედაც ულაპარაკნიათ იმის თაობაზე, თუ როგორი სასწავლებელი უნდა გამართონ იმათ ხელმწიფე მემკვიდრის სახელობაზე. ამ კრებაზე, სხვათა შორის, ვაჭრებს ამ საქმისათვის 70,000 მანეთი შეუკრებიათ.

რესოა, რა ნაირად გამოვა ეს ქვეყანა ეხლან. დელ მის მდგომარეობიდგან. ამედეიმ, როგორც თქვენც იცით, უარი ჰყო მეფობაზედ და ამ დღეებში ისევ იტალიაში მიელიან მას. ესპანიელებისათვის ეს საქჭე გასაკვირველი არ არის, — ეს მეოთხე მეფე არის, რაც უ<mark>არი უყეია და თ</mark>ავის ნებით გადამდგარა ესპანიის ტახტიდგან: 1550-ში კარლოს პირველმა ჰყო. უარი, 1724-ფილიპე მეხუთემ, 1878-კარლოს მეოთხემ და ეხლა კიდევ ეს არის ამედეემაც თავის წინამოადგილეების ჭკუა იხმარა. არც გარეშე პირს გაუკეირდება ეს შემთხვევა, თუ-კი მან კარგათ იცის ეხლანდელი ესპანიის მდგომარეობა. მე ჩემის მხრით ის უმფრო მიკეირს, რომ მეფემ ამდენი წინდახედულობა გამოიჩინა, შეიძლო გარემოების გასინჯეა და დაფასება და თაეის ნებითვე მოაშორა უბედურობას თავი, რახანც ადვილი საცნობი იყო, რომ ადრე თუ გვიან, ნებით რომ არ ენებებია, ძალით გაგზაენიდენ თავის მამასთან ნორჩ მეფეს. ამ მდვომარეობას თითონვე კარგათ ხსნის თავის ეპისტოლეში, რომელიც მან კორტესებს გადასცა თავის მეფობიდგან გადაღგომის გა-

ე- მოსაცხადებლათ.

«ჩემი წმინდა სურკილი იყო დაკსმარებოდე ესპანიის სალსს მშვიდობიანობის და კეთილდღეობის მოსაპოებლად: ამ აზრით, ჩემს ამ ცოტა სნის მეფობის განმავალობაში, არავითარი სა-

შუალება არ დამიზოგავს: თითქმის ცალ-ცალკე ეოველი პარტია მოკიწგიკე და ჩაკაბარე მას სამისისტრო გამგეობა, მაგრამ ვერც ერთმა ვერ წაიევანა ჩემი სურკილისა მებრ საქმე. დამაბრკოლებელი მიზეზი რომ სსვა იყოს, რომ უგულა ამ სიმნელის მიზეზი გარეშე მტერი იყოს, მაშინ თქვენი დატოვების აზრი შორს იქნებოდა ჩემგან; ჩემი დირსება და პატიოსნება მოითხოვდა მაშინ, რომ ამ თავის ღირსებით ამაუს და კეთილ შობილ სალსთან მეც შემეწიროს თავი ჩვენი და სამწუსაროდ, მტერი გარეთ არ არის, მტერი თითონ სახელმწიფოშივე არის, თითონ ესშასიის სალსივე არის თავის მტერი და მიზეზი ამ ესლანდელი მდგომარეობისა.»

არც ასე ორიოდე სიტყვით გამოიხატება ეხლანდელი ესპანიის მდგომარეობა. მარტო აქ მოსულ ამბებს რომ დაეჯერდეთ, მაშინაც შებრალების მეტს ვერას ჭპოვებ ამ ხალხისათვის: მთელი ჩრდილოეთი ე'პანიისა, ეს ერთი წელიწადი იქნება, კარლისტებისაგან არის ზოგი დაკაეებული და ზოგი სულ აოხრებუ. ლი; აღმოსავლეთსა და დასავლეთს ადგილებში ორი-სამი თვე არ გავა, რომ რაიმე არეულობა არ მოხდეს ან ისევ დონ-კარლოსის მომხრეებისაგან და ან სხვა რომელიმე პოლიტიკური პარტიისაგან; ჯარი მეტის-მეტად ზნე-დაცემულია: სალდათები აფიცრებს აღარ ემორჩილებიან, აფიცრები თავის ღენერლებს; ჯარში სრულეპით არ მოიპოვება ის დისციპლინა, რომელიც აუცილებელ საჭიროებას შეადგენს ყოველი რიგიანად გაწყობილი ჯარისათვის. კოლონიები თითქმის შეუწყვეტელ არეულობაში არიან და კუბის საქმე ან დღეს ან ხვალ, თუ სხვებ არ წაიყვანეს საქმე, ამერიკასთან მოკერის უკმაყოფილებას ესპანიას; ყველა ამ არეულობეებთან ხაზინა ერთობ მეტის-მეტათ შევიწროვებულ მდგომარეობაში არის და არ იცის რა ნაირად მოუაროს თავი სახელმწიფო ხარჯს. გუშინ მოვიდა ამბავი, რომ მთელი ნახევარი მადრიდი იარაღდებაო და ემზადება საომრათ ისევ თავის მოქალაქეებთან, თუ ვინიცობაა რამე არეულობა ვინმე მოახდინაო; ამ ნაირად გამოდის, რომ თითონ ეხლანდელი მართებლობის იმედიც არა აქეთ, ისე დააკარგვია ხალხს უწინდელმა უხეირო მარ-

თებლობამ ყოველნაირი ნდობა. ეს მდგომარეობა ძნელია და ერთობ აკად მოსაშორებელია თავიდგან, მაგრამ ერთი კაი მხარე ის აქვს,რომ ხალხს ადვილად აჩვენებს, თუ რამდენად შეუძლია დაანგრიოს ხალხის ბედნიერება უწესო მართებლობამ; ესპანიის ხალხი ეხლა მაინც ნათლად ხედაეს, რა მდგომარეობამდის მაიყვანა მისმა უწინდელმა უხეირო მართებლობამ და ეხლა სხვა შემწეობის მაგიერათ თავი მიანება მას ამ ნაირ მდგომარეობაში. ეხლა აღარსად დაიწყებენ კანდიდატების ძებნას იმ ტახტისათვის რომელზედაც ასვლის უარი სთქვა, სხვა-და-სხვა დროს, ოთხმა სხვა-და-სხვა კოროლმა.

ამ მდგომარეობამ ესპანიის ხალხს, როგორც არის, ის წყარო მოაძებნინა, საიდგანაც ყველა ეს უბედურება გამოდიოდა მისთეის: მთელი ხალხი, რამდენათაც აქ მოსულ ამბებიდგანა სჩანს, უარს ჰყოფს საზოგადოთ ცენტრალიზაციას; ყველას სურვილია, რომ სრული და ვრცელი ფედერაცია დაარსდეს ესპანიაში. რომელი პროვინციი დგანაც კი მოუვიდა ადრესი მართებლობას, ყველგან ის აზრი იყო წარმოთქმ-ელი, რომ მზათა ვართ მართებლობას დავეხმაროთ და მისი განკარგულება წმინდათ ავასრულოთ და გვაქვს იმედი, რომ ჩეენი მოქმედება ესპანიაში ფედერაციის დაარსებით დაჯილდოვ დებაო.

საზოგადო სურეილი იმ გზაზედ ადგია, რომ, თუ რამე მოხერხდა. უსათუოდ უნდა იქნეს ფედერაცია და თუ არა, კაცმა არ იცის რა უბედურება მოელის ესპანიას. ისეცრომ გასინჯოს კაცვა, გადაწყვეტილად ითქმის, რომ თითქმის არცერთი ქვეყანა არ არის ი3 ნაირათ მოხერხებული ფედერალურის წყობილეპისათვის, როგორც ესპანია: ჯერ რომ მისი მთიანი მდებარეობა განგებ ჰყოფს მთელ მხარეს სხვა-და-სხვა ნაწილებათ, რომელთაც სულ სხვა-და-სხვა ბუნებითი მოთხოვნილება და თვისება აქეთ. ამას გარდა თითონ ისტორიული ცხოვრებაც აშორებს მათ ერთიერთმანეთს. თითეული ამ ნაწილებთაგანი ძეელად შეადგენდა საკუთარ სახელმწიფოს: თავის საკუთარი მმართებლობა ჰვავდა, თავის წესდებულება, განსხვავებული ცხოვრება და ჩვეულება. მხოლოდ ამ ბოლოს და ბოლოს ერთდებოდენ ხან ნებითდა ხან ძალით იმორჩილე ბდენ ერთი ერთმანეთს, ასე რომ ეხლა ყველა ეს პატარა სახელმწიფოები ერთს— შეადგენს.

ეხლანდელი ცნობებიდგან სჩანს რომ მთელი

მებრდა მასთანავე დააკმაყოფილოს მისი ყოველ ნაირი მოთხოვნილება; ვიმეორებ, რომ არსით მოხერხდება; ან ყოველ ადგილს იმდენი თავისუფლება უნდა ჰქონდეს, რამდენსაც მოითხოვს მისი საკუთარი ცხოვრების გაუმჯობესობა და მაშინ ფედერალური წყობილება აუცილებელია, ან და ყველა ამ ხალხებმა ერთი რომელიმე ხალხის წესზედ და გემოზედ უნდა იცხოვრონ და მაშინ დარჩება ისევ ადრინდელი სენტრალიზაციური წყობილება-იქნება ეს მონარხია, თუ რესპუბლიკა სულ ერთია. ეს უკანასკნელი წყობილება ძრიელ გამოაშკარდა ესპანიისათვის, რომ მისი მოშორება არ მოიწადინოს ყოველმა აზრ გახსნილმა და პატიოსანმა ესპანიელმა; მასთან ეხლანდელ მმართებლობაში არიან თავ მოყრილნი თითქმის ყეელა შესანიშნავი პირები, რომელიც კი ესპანიაში გამოჩენილან. ყველანი, რამდენათაც შეგეიტყვია, ფედერალისტები არიან და ამ ნაირად, თანხმად ხალხის სურვილისა, მათ სრული საშუალება აქვთ, რიგიან გზაზედ დააყენონ ესპანიის საქმე, რომ იქნება შემდგომში მაინც იხსნას ამდენი არეულობისაგან, ამ დროებისაგან დაჩაგრულ, bombo. -

ჟენევაში ყეელა საზოგადო ამბავი ისევ მერმილიოზედა ტრიალებს. მერმილიო, როგორც თქვენ იცით, ეპისკოპოსია, რომელიც აქიდგან გააგდეს (უკაცრაეათ სიტყეაზედ). მე რომა მკითხოს კაცმა, ადრევე უნდა ემეცადინებიოს ეს მის გაგდება; რაც რომ ფერნეში არის, მას აქეთ მე მგონია ერთი ათად გადიქცა მისი პატიეისცემა მის ერთგულ კათოლიკეებში. გამართეს ფულების მოკრება მისთვის მაშინათვე და ამბობენ, რომ ვითომ 20 ათასამდის მოუყარეს თავიო. შარშან ზაფხულზედ, როცა ის მღედელი იყო და მართებლობამ ჯამაგირი აუკრძალა, მაშინ ერთმა პარიჟის კლერიკალურმა გაზეთმა Unives' მა, გამართა ამ ნაირივე ხელის მოწერა და მაშინ კი ნამდეილათ 20,000 ფრანკი შეუდგა; ასე რომ, თუ მალე არ გამოელია მართებლობასთან საბრძოლი საქმე, უსათუოთ ამ ცოტა ხანში მილიონს შეკრებს.

ერთი უბედურობა ის არის, რომ ყველა აქაური კათოლიკები მისი მორჩილი არ არიან, თორემ უფრო კაი საშოვარ ადგილს იქნებოდა მათი უსამღვდელოესობა. ერთი პატარა წრე შესდგა ამას წინეთ აქ, კათოლიკეების, რომლის მიზანი იყო, რომ ძველი კათოლიკეების მომხრეები გაემრავლებინათ აქ და თუ შესაძლებელი იქნებოდა დაეარსებინათ კიდევაც ეს ახალი საკათოლიკო ეკკლესიის წყობილება ჟენევაში. მის წევრების რიცხვი დასაწყისში ცოტა იყო, მაგრამ ეხლა 300 მეტია და თან და თან მატულობს, განსაკუთრებით მას აქეთ, რაც მართებლობის მოქმედე-თქმის მათ სასარგებლოთ არის გამოცე3ლი, ან უკეთა ვსთქვათ იქნება გამოცემული, თუ ხალხმა მიიღო. ამ წრემ. არ იქნება დიდი ხანი, რაც ჰიაცინტსა (Hyacinthe) სთხოვა of Boolgons co focosgoos; holosgonagomas, loქადაგებელი სხვა არა იქნება რა მის მეტი, რომ აქაურებს აუხსნას, რასში მდგომარეობს «ძველი კათოლიკეების» წადილი და რამდენათ არის საჭირო. რომ ეხლანდელი კათოლიკების ეკკლესიის მდგომარეობა შეიცეალოს. მას მოელიან ამ მარტის განმავალ-ბაში. მეც მაშინდლისათვისა მაქვს იმედი უერო რიგიანად გავაცნო ჩვენებური კათოლიკეები, თუ რასში მდგომარეობს ეს ძეელი კ.თოლიკეების წყობილება ჰიაცინტი თითონ ერთი პირველ მოთავეთაგანი არის ამ მოძრა-ന്മിപ്പാ ത്രാ എപാന്വന്നത ദന്ദ്രന്നാത്ര ത്രാ മാന്യാത്ര დაგვანახვებს ამ მოძრაობის აზრსა და მიმართულებას. d. 30.

«პეტერბურღის უწყებებში, სწე4ენ, რომ ოსკოვის რამდენსამე შეძლებულ ვაჭრებს მეუდგენია კამპანია 60,000 მანეთით და ამ ვულებით მოსკოვში სახალხო თეატრის გაართვას აპირებენო. ამ საქმეში დიდი მონაილეობა მიუღია იმ კომისიას, რომელიც უშა-ხალხის მდგომარეობის გასაუმჯობესემულად არის მთავრობისაგან დანიშნული. ამმობენ, რომ ზემოხსენებულ კამპანიას ამ საქმის თაობაზე წესდებულება შეუდგენია, მთავრობასთან წარუდგენია და როდესაც ამ წესდებულებას დაამტკიცებენო, მერე თავის საქმეს, ე. ი. სახალხო თეატრის გამართვას შეუდგებიანო.

^{ზო}გიერთების აზრით, ამ სახალხო თეატრს ^{დიდი} მნიშენელობა ექნება, რადგან იმედი ^აქვთ, რომ ამ თეატრის საშუალებით ხალხს ^ლოთობას გარდააჩვევენ და საზოგადოთ ^ზეობას გაუსწორებენ ....

ეკნიკარია შკეიცარია უკნეკა, მარტის 9-ს. მყველას ყურადღება ეხლა ესპანიაზედ არის მყველი და ყველასათვის მეტად საინტე-

ესპანია 15 პროვინციათ გაიყოფება, რომელთაც სულ ბევრი განსხვავება აქეთ ერთმანეთში: ჩვეულებით, ხასიათით, ცხოვრებით და ენითაც. საზოგადოთ სამ ენაზედ ლაპარაკობენ ესპანიაში (კასტილიის, გალიციის და კატალო ნიის). ამ სამ ენაში გალიციის ენაზედ ჩრდილოეთ დასაელეთის მხარეებში ლაპარაკობენ; ამ ენაზედეე ლაპარაკობენ პორტუგალიაში. კატალონიის ენაზედ აღმოსავლეთის მხარეებში ლაპარაკობენ; ამას გარდა ამ ენაზედიე (ცოტათი შეცვლილი) კიდევ ლაპარაკობენ სამხრეთ საფრანგეთში. მთელი შუაგული ესპანია კი მარტო კ.სტილიის ენაზედა modomode. domon gu boda goo had ayal, კიდევ არაფერი, მაგრამ თითოეული ამ ენათაგანი იცვლება სხვა და სხვა კილოზედ, სხვა და სხვა პროვინციაში; ასე რომ ყოველ პროვინციასთითქმის რომ თვისი ენა აქვს და წმინდა ამ სამ ენაზედ მხოლოდ იმ პროვინციებში ლაპარაკობენ, რომლის სახელიც თითონ ამ ენებსა ჰქვიან. ამ ნაირ განსხვავებას, რასაკვირველია, მისი შესაფერი განსხვავებული მოთხოენილებაც მოსდევს და არც ერთ ამ ხალხთაგანს არ შეუძლია მართოს მეორე თავის შეხედულობისა-

บราชการชาว ๆ อาก

ფრან ცუზების თავმო ყვარეობას ისე არაფერი არ აღელვებს, როგორც ის გარემოება, რომ საფრანგეთის ზოგიერთს პროვინ ციებ ში დღესაც ჩაყენებული არიან ნემცების ჯარები. მკითხეელმა იცის, რომ, კონვენციის ძალით, სანამ საფრანგეთი სრულად არ გადაუხდის გერმანიას კონტრიბუციის ფულს (5 მილიარდს), მანამ ნემცების ჯარები არ უნდა გავიდნენ გერმანიიდამ. ფრან ცუზები მოუთმენელად მოკლიან იმ დღეს, როდესაც საფრანგეთის მიწაზე ერთი ნემეცის სალდათი აღარ იქნება.

ამ უკანასკნელ დროს გაზეთებში და საზოგადოებაში გავარდა ხმა, რომ ტიერსა და პრუსიის ელჩს-არნიმს-შუა მოლაპარაკება არის იმის თაობაზეო, რომ ნემცებმა გაიყვანონ ჯარებიო. ეს ხმა თითქმის! გამართლდა. ძნელად წარმოსადგენია ის სიხარული, რომელიც აღმოაჩინეს ფრანცუზებმა, როდესაც პრუსიის «ოფიციალურს გაზეთში» წაიკითხეს პირობა, რომელიც საფრანგეთისა და პრუსიის მმართებლობათა წარმომადგენლებს შეmiliona og poglant oomoosog. og sommoord სხვათა ^ოორის სწერია: «მეოთხე მილიარდის დანარჩენი ნაწილი საფრანგეთმა 23 აპრილს უნდა მისცეს გერმანიას. მეხუთე და უკანასკნელი მილიარდი ოთხი ვადის განმავლობაში m5@2- zzezabzemb: 24 denbb, 23 agonbb, 24 ივლის და 24 აგვისტოს. ოთხი დეპარტამენ. ტი და ბელფორის ციხე ნემცების ჯარეპმა ეხლავე უნდა გაათავისუფლონ და უკანასკნელ ვადამდი, ე. ი. 24 აგვისტომდი, მხოლოთ ქ. ვერდიუნში დარჩებიან ნემცების xshida.»

როდესაც მეორე დღეს საფრანგეთის გარეშე საქმეეპის მინისტრი, რამუზა, ნაციონალურ კრებაში გამოჩნდა, დეპუტატები ტაშის კვრით მიეგებნენ იმას. რამუზამ აცნობა კრეპას ზემოხსენებული პირობა. ნაციონალურ კრებამ აღტაცებით მოისმინა ეს ამბავი. მარცხენა მხარე ჰყვიროდა: «გაუმარჯოს საფჩანგეთის რესპუბლიკასაო!» მარჯვენა მხარის დეპუტატებიც ჰყვიროდნენ, მაგრამ რესპუბლიკის სახელი, რასაკვირველია, არ უხსენებიათ; ისინი იძახოდნენ მხოლოთ «გაუმარჯოს საფრანგეთსაო!» კრებამ ერთხმით უძღენა ტიერს და სხვა მმართებლობის პირებს მადლობა ამ საქმის კარგათ გაოაეებისათვის და შემდგომ სხვა კითხვებზე დაიწყო მოლა-30/03/030. სანამ ამ საფრანგეთისათვის სასიამოვნ 2 ამბაეს შეიტყობდა კრება, აქ მოხდა ამბავი, რომელმანც მარცხენა მხრის დეპუტატები ວະຫຼຸດຫຼາວ. ບອງອີດ ດອີວອີດວ, ຕາລີ ດູຕ່ອນ 3ວຕາຊາດ გაზეთ⁸ი თ. ბისმარკი კარგა-ლაზათიანათ გამოლანძღეს და ზოგ სხვა გაზეთებმაც ამას კვერი დაჰკრეს. ტიერს ეს ამბავი, როგორც ამბობენ, ძალიან ეწყინა თურმე; ეთქვა, რომ ნ ეტა მე გაველანძლეთ და ბისმარკისათეის ეხლა ხელი არ ეხლოთო; ის რომ ეხლა გავაჯავროთ, არ მოგვირიგდება და ჯარებს არ გაიყვანს საფრანგეთიდამაო. ამის გამო ზემოხსენებული გაზეთი სულ აღკრძალეს და სხეებს ცალკე ნომრებით გაყიდვა აღუკრძალეს. ამ განკარგულების თიობაზე, ერთმა მარცხენა მხრის დეპუტატმა შინაგანი საქმეების მინისტრს ჰკითხა: რას უნდა მიეაწეროთ გაზე თების შესახებ ასეთი სისასტიკეო? შემდეგ გამბტასაც ეთქვა რამდენიმე სიტყვა. მაგრამ മനുനസ മാമസ്കന ത്രാമാന്യാമാം പ്രവാദം, നമ ამისთანა განკარგულებას შემდეგ ში აღარ მო. ეახდენთო და ამ დაპირებას კრება დაემშეი დებინა.

ესპანია

ძალიან ძნელი საქმეა სწორი აზრის შედგენა ეხლანდელს ესპანიის მდგომარეობაზე: ოფიციალური გაზეთები უწინდელურათ იწერებიან, რომ დონ-კარლოსის მომხრეებს ყველგან ვამარცხებთო, ესპანიაში მშვიდობიანობა არისო და ეხლანდელი მმართებლობა მკვიდრათ დგასო; სხვა გაზეთებში კი სულ ამის წინააღმდეგ ამბებს ეკითხულობთ: დონკარლოსის მომხრეები ყველგან იმარჯვებენო, ხალხს იმის მხარე უქირავსო და ეხლანდელი მმართებლობა მალე დაეცემაო. მაგრამ, როგორც უნდა იყოს, ის კი ნათლათ სჩანს, რომ, თუ ეხლანდელმა მმართებლობამ მარჯვეთ წაიყვანა საქმე და რესპუბლიკას არ ულალატა, ხალხი, უეჭველია, იმის მხარეს დაიჭერს და იმის ეხლანდელი მტერები ვერ გაიხარებენ

მარტის პირველს ესპანიის ნაციონალურ კრებას მიულია პრიმო-დე-რიეეროს პროექტი, რომელიც იმაში მდგომარეობს, რომ ეხლანდე ლი კრება დათხოული იქნეს და ახალმა კრებამ უნდა გადასწყვიტოს —თუ როგორი მმართებლობა უნდა დაწესდეს ესპანიაში. ამ სა განზე კრებაში ამ უკანასკნელ დროს ბევრი მოლაპარაკება იყო და ბევრი აყალ-მაყალი რადიკალებსა და რესპუბლიკელებს შუა; რადიკალებს უნდოდათ, რომ ეხლანდელს კრებას გადაეწყვიტა — თუ რაგვარი მმართებლობა იყოს ესპანიაში; რესპუბლიკელები კი ამის წინაალმდეგი იყვნენ. ასე რომ ამ საქმის თაობაზე კინალამ ახლანდელი მმართებლობის პირები იძულებული შეიქნენ, რომ სამსახურისათვის თავი დაენებებინათ. მაგრამ პრიმო-დერივეროს პროექტმა მოარიგა ისინი, რადგან იმან ისეთი წინადადება შეიტანა, რომლის ძალითაც არ არის დანიშნული ვადა--თუ როდის უნდა დაითხოვონ ეხლანდელი კრე

ყველაზე უფრო შესანიშნავი და ყურადღების ღირსი ამბავი ეხლა ის არის, რომ მინისტრებს: ფიგუერასს, პი-მარგალსა და ტუტანს გამოუცხადებიათ, რომ მომავალი კრება უსათუოთ ფედერალურ რესპუბლიკას დაამკვიდრებს ესპანიაშიო. დღევანდელს ჩვენს გაზეთში დაბეჭდილი ჟენევის კორრესპონდეციიდამ გაიგებს მკითხველი, რომ ესპანიას ეხლა მხოლოთ ამ გვარი მმართებლობა მოუხდება და მხოლოთ ის დააკმაყოფილებს ესპანიის ხალხის მომეტებულ ნაწილსა.

აფიცრათ და შეირთო ცოლი. იმავე წელს ეკატერინოსლავის პალატაში შევიდა სამსახურში, სადაც ყველა ამხანაგები და უფროსებიც კარგის თეალით უყურებდნენ, რადგან პატიოსან კაცს ჰგავდა და გულ მოდგინეთ მსახურებდა. მაგრამ იმავე დროს აღმოჩნდა, რომ იმან გადააკეთა მოწმობა, რომელიც ნემიროვის გიმნაზიიდამ ჰქონდა მიცემული; ამ მოწმობაში ჩაეწერა, ვითომც იმას გიმნაზიის კურსი გათავებული ქონებოდეს. დანიშნეს გამოძიება და ხელ-წერილი ჩამოართვეს, რომ ეკატერინოსლაგიდამ არსად წახვიდეო. მაგრამ 1868 წელს, იანვრის დამდეგს, იმან მიატოვა თავის ცოლ-შვილი და თეითონ კი სადღაც დაიმალა. სენატმა გადაუწყვიტა იმას ყველა ღირსების ჩამორთმევა და ტომსკის გუბერნიაში გაგზაენა საცხოვრებელათ. იშავე წლის იანერის დამლევს ლონცკიმ ამორგო თაეი პეტერბურღში, სადაც ღუბერნატორს, გრაფ ლევაშოვს, სამსახურში მიღება სთხოვა. იმან წარადგინა ვითომ ეკატერინოსლავის პალატიდამ მიცემული დოკუმენტები, რომ მე ტიტულიარნი სოვეტნიკი ალექსანდრე პეტრეს-ძე ბობროენიკოვი ვარო. ამას გარდა იმან წარადგინა დეისტვიტელნი სტუდენტის დიპლომი ხარკოვის უნივერსი ტეტისა და ორდენების მოწმობა. გრაფ ლეეაშოემა დანიშნა ის ჯერ უადგილოთ თავის კანცელარიაში და მერე, როდესაც დარწმუნდა იმის ერ.თგულობაში და ქკეიანობაში, კარგი ჯამაგირი და თანამდე-Sugar gups.

მაისის ექვს ლოცკიმ ღუბერნატორის ბლანკზე დასწერა ყალბი მოთხოვნილობა სახაზინო პალატაში, რომელსაც ერთი კაცისათვის 1510 მანეთი უნდა მიეცა. ეს ფულები მართლაც აიღო. შემდეგ ამგვარივე მატყუარობით იმან, მეორე კაცის სახელობით, კიდევ 1399 მანეთი გამოიტანა ხაზინიდამ. თუმცა ღუბერნატორს ძალიან კარგ ჩინოვნიკად მიაჩნდა, მაგრამ ლონცკის შეეშინდა, ვაი თუ შემიტყონ რამეო და მთავრობას გამოუცხადა სურვილი, რომ სასამართლო ნაწილში მინდა სამსახურიო. ის დაითხოვეს სამსახურიდამ. ღუბერნატორისკანცელარიიდამ ლონცკიმ ბეჭედი და ერთი აფიცრის დოკუმენტები მოიპარა.

პეტერბურღიდამ ლონცკი კაეკაზიაში წავიდა და პალატის პროკურორის, ანდრეევი' შუამდგომლობით, 1868 წლის აგვისტოში ერევანში დანიშნეს ჯერ კანდიდატათ და მერე მომრიგებელ მოსამართლის თანაშემწედ. നാരുടാമാധ സ പായപാള പായുമായ താ മുന്ന പാരგინეთ მსახურობდა, ამიტომ 1869 წელს ზუგდიდში გადაიყვანეს მოპრიგებელ მოსამართლეთ. მივიდა თუ არა ქუთაისს, ის გამოეცხადა სასამართლოს წევრს რაიკოს, რომელიც იმდროს თავსმჯდომარის თანამდე მობას ასრულებდა და უთხრა, რომ ფიცი არ მიმიღია და ამისგაშო არ შემიძლია სამსახური დავიწყოო. იმას მიაღებინეს ფიცი და ცოტა ხანს შემდეგ ზუგდიდს წავიდა და მიიღო გეხტმანისაგან საქმეები. აგეისტოს 19 ლონცკი (ბობროენიკოვი) ზუგდიდიდამ ქუთაისს წავიდა და წაილო თან სამი ასიგნოეკა იქაური ჩინოენიკების ჯამაგირის მისაღებათ და ამას გარდა სეკჩეტარს გაბაშვილს გამოართვა 16,267 მანეთისა და 3314 კაპეიკის ფურცლები იმ ფულებისა, რომელიც ობლებს უნდა მიელოთ გლეხ-კაცების განთავისუფლებისათვის, და კიდევ 100 მანეთი კანცელარიის ფულებიდამ. ამნაირათ იმან ქუთაისის ხაზინიდამ აიღო 17,519 მან. და $46^{1}|_{2}$ კაპ. და პირდაპირ ფოთს წავიდა, სადაც იქაურ მომ- გადმოგაგდებს.

რიგებელ მოსამართლესთან[] პ ყოფელე [.] ფო თიდამ ის წავიდა პარახოდით ოდესაში და ოდესიდამ 1 სექტემბერს გალაცში. შემდეგ იმას თითქმის მთელი გერმანია და აესტრია შემოევლო: პეშტში, ვენაში, დრეზდენში, ლეიპციღში, ბერლინში და კრაკოვში ყველგან რამდენიმე დღე გაეტარებია. ვენაში იმას სხვა ორი პასპორტი მოემზადებია: ერთი ოსტროუმოვის სახელიბაზე და მეორე ალექსანდრე კრასოტკინის და ორივე პასპორტები ვენაში რუსეთის ელჩთან ჩაწერილია.

ვენიდამ ის დაბრუნდა ისევ რუსვთში; ოქტომბრის 9-ს მივიდა მოსკოვში, სადაც ერთის თვის შემდეგ იყიდა სახლი 4,000 მან. აქ პოლიციამ შენიშნა, რომ იმის სახე ჰგავდა იმ პირის (ბობროვნიკოვის) ნიშნებს, რომლის თაობაზედაც გაზეთებში გამოცხადებული იყო და რომელსაც ეძებდნენ. დეკემბრის 12-ს ის მოიწვიეს ჩვენების ჩამოსართმეველად და ყველაფერში გატყდა.

პროკურორი ყველა ამ დანაშაულობაში ამტყუვნება ლონცკის, მაგრამ თანვე ამბობდა რომ, ეს კაცი თანაგრძობის ღირსი არისო. მართლაც, იმას ისეთ ნაირათ ეჭირა თავი სასამართლოში, რომ საზოგადოებისა და ნაფიცი მსაჯულების თანაგრძობა დაიმსახურა. აღვოკატი მარტო იმას ცდილობდა, რომ მსაჯულებს დანაშაულობის შესამსუბუქებელი გარემოებანი მიეღოთ მხედეელობაში და სასტიკათ არ დაესაჯათ. სასამართლომ მართლაც მიიღო მხედველობაში ზოგიერთი გარემოება და გადასწყვიტა, რომ ლონცკის ჩამოერთვას ყოველი ღირსება და გაიგზავნოს ირკუტსკის გუბერნიაში, საცხოერებელად.

ธิงกฎลูก

ხტამპოდში სომსურს ენაზე ერთი წიგნი გამოკიდა, რომედშიაც ზოგიერთი საინტერესო ცნობებია მოყვანილი სომსებზე. სხვათა შორის, ამ წიგნში სწერია,რომსულ დედა-მიწაზე სომხების რიცსვი – 4,500,000 არისო. ამ რიცხვიდამ – 2,500, 000 ოსმალეთში ცხოვრებენ და 1,500,000 რუსეთში. მარტო სტამპოდში 200,000 სომესი ცხოვრებს.

ფრანცუზულ გაზეთებში იწერებიან, რომ საფრანგეთის სამსედრო მინისტრმა 150 პოლიტიკურ დამნაშავეთა ცოლებს ნება მისცაო, რომ თავიანთ ქმრებთან წავიდნენ ასალს—კალედონიაში.

თებერვლის 28-ს იტალიის სოგიეროს ქალაქებმი მამმინის სიკადილის დღე უდღესასწაულნიათ. სსვათაშორის, გესუიაში, სადაც მამმინი დამარხულია, აუარებელი სალხი მოგროკილა და ბაირაღებითა და ევავილებით წასულა ამ გამოჩენილი 3ატრიოტის სასაფლაოზე. რომშიაც ნდომებიათ მანიფეჩტაციის მოსდენა, მაგრამ პოლიციას აღუკრმადაგს.

lesomosmo

ბობროგნიკოგის (ღონცეის) საქმე მოსკოვის ოლქის სასამართლოში

ამ თვის 1, 2, 3 და 4-ს მოსკოვის ოლქის სასამართლოში იყო ბობროენიკოვის (ლონცკის) საქმის გარჩევა. მოსკოვის საზოგადოებაში ამ საქმემ დიღი ინტერესი აღძრა და ჩვენთვის უფრო საინტერესო იქნება, რადგან ლონცკი ჩვენში (ზუგდიდში) იყო მომრიგე. ბელ მოსამართლეთ და იქიდამ გაიქცა. მოგეყავს შემოკლებით ამ საქმის გარემოება: ბრალმდებელს აქტში შემდეგი ცნობებია მოყვანილი ლონცკის ვინაობაზე: ამ ოცი წლის წინათ პოდოლის გუბერნიის მცხოვ რები, პოლშელი შლი**ა**ხტიჩი ბოლესლავ ეგნატეს-ძე ლონცკი, გამოვიდა ნემიროვის გიმნაზიის მეოთხე კლასიდამ და შევიდა პოდოლისგუბერნიის სამმართველოში მწერლათ 1857 წელს იმან მოპარა საათი ამ სამმართველოს სოვეტნიკს და ამისთვის ჩამოართვეს ღირსება და სალდათად გაგზაენეს: 1862 წელს ის გამოვიდა სამსახურიდიმ უნტერηπημε βητοβιεύ, σηλητικου πού, δοη-οποκηλο εκού ύπομη «δύημεο γιζηλού» ων μετροού υνυπο κατηλού» υνασται, εδ δημετού τη ομοληλοιό υπομη πια δοη-οποκηδο (υνδανύνο υτην ηγορο υπολη δαασού) δύημετο γιζηλο αν μετροον, απ δητοντριά το το ματολογία τη τη την δια το υξαστασηλο που ματολισησί βιου το το αν βημιν-υπολοποδο γιανιβιάτου βιου-ύδιδο αν βημιν-υπολοποδο γιανιβιάτου.

ბერლინში ისეთი რკისის გზის გამართვას აპირებენ, რომ კაგონები. ორთქლისა ან ცხეხის მაგივრათ, მაღლების შემწეობით დაიარებოდეს. გაზეთები გვარწმუნებენ, რომ ზოგიერთ ოთქლის რკინის გზას ეს ძაღლის რკინის გზა ემკობინებაო, ისე კარგათ იქნება გამართულიო...

ერთს ამერიკელს ისეთი დოშაკი მოუგონია, რომ, რომელს საათ. სედაც დაუნიშიაკ, იმ საათზე გაგაღკიმებს. ეს დოშაკი იმ საირათაა მომართული, რომ საათსაკით მოირთება. დილით ადრე, კსთქვათ სუო საათზე, ადგომა რომ კინდოდეს, დოშაკს მომართავ და, შეიქნება თუ არა სუთი საათი, იმწამსვე კერ ზარის კერას დაიწეებს და თუ არ გამოგეღვიმა, მერე სულ გადაბრუნდება და გადმოგაგდებს.

Дозволено цензурою. Тифлись, 23 Марта 1873 г.

3. Vingorgali es sob. losodiso.

გამომცემელნი ს. მელიქიშვილი და ს. მესხი. რედაქტორი ს. მესსი.